

Stap 5 Selecteren van informatie

Tijdens je zoekactie vind je allerlei informatie. Hiervan wil je alleen relevante en betrouwbare bronnen gebruiken. In deze stap geven we je richtlijnen om verschillende bronnen te beoordelen.

De belangrijkste criteria waarop je publicaties beoordeelt zijn:

- [Relevantie](#): de mate waarin de informatie bijdraagt aan de beantwoording van de (onderzoeks)vraag.
- [Betrouwbaarheid](#): de mate waarin je erop kunt vertrouwen dat de informatie klopt.
- [Boeken beoordelen op relevantie en betrouwbaarheid](#)
- [Artikelen beoordelen op relevantie en betrouwbaarheid](#)
- [Websites beoordelen op relevantie en betrouwbaarheid](#)

Relevantie

Relevantie is de mate waarin de informatie bijdraagt aan de beantwoording van de onderzoeksvraag. Het gaat hier om zowel hoofd-, deel- als zoekvragen. Je beoordeelt de gevonden informatie en informatiebronnen aan de hand van inhoud, vorm en actualiteit.

Inhoud en niveau van de informatie

- **Aansluiting informatie bij vraag en doel**
 - Beantwoordt de informatie je (onderzoeks)vraag?
 - Geeft de informatie het algemene beeld weer of gaat het om uitzonderingen of specifieke gebieden?
 - Sluit kwaliteit en niveau aan bij gestelde vraag en doel? Als je onderzoek doet naar depressies zal een artikel uit de Libelle of Quote niet het vereiste kwaliteitsniveau hebben. Artikelen uit vaktijdschriften of zelfs wetenschappelijke tijdschriften zijn dan beter geschikt (zie stap 3 Informatiebronnen)
- **Volledigheid:** Heb je geen relevante informatie over het hoofd gezien en heb je alle geselecteerde meningen meegewogen? Helemaal volledig kan vaak niet en is meestal ook niet nodig

Vorm van de informatie

Past het type informatiebron (boek, artikel, proefschrift e.d.) bij je informatiebehoefte?

Als je zoekt naar achtergrondinformatie, kun je misschien beter een boek of een website raadplegen dan een diepgaand onderzoeksartikel lezen.

Actualiteit

Dit woord wordt meestal gebruikt voor recente gebeurtenissen of ontwikkelingen. Om vast te stellen of informatie actueel is, kijk je of de informatie van een bepaald jaar nog klopt met de huidige situatie. Soms veranderen bepaalde gegevens niet. Een ouder boek of artikel kan nog steeds actueel zijn. Publicaties die hun waarde blijven houden noemen we wel kernpublicaties. Meestal is het belangrijk om actuele informatie te vinden, maar niet altijd. Een historicus zal vooral op zoek gaan naar oude, vaak niet actuele informatie. Het hangt dus af van (hoofd)vraag en doel.

Betrouwbaarheid

Het gaat hier om de mate waarin je erop kunt vertrouwen dat de informatie klopt. In hoeverre is de informatie geloofwaardig? In hoeverre is de informatie objectief? De betrouwbaarheid van informatie kun je beoordelen aan de hand van:

Autoriteit van bron (auteur/organisatie) en totstandkoming document

- Is de auteur een autoriteit? Is hij een erkende auteur op zijn vakgebied? Voor welke organisatie werkt hij? Wat is er bekend over de auteur?
- Gaat het om een gerenommeerde organisatie? Wie is de websitebeheerder? Een document of website van een gerespecteerde bekende organisatie is over het algemeen betrouwbaarder dan die van een vage stichting met dubieuze of onduidelijke doelstellingen
- Is er sprake van sponsoring van auteur of organisatie? Sponsoring hoeft geen probleem te zijn, maar houd goed in de gaten dat er commerciële belangen mee kunnen spelen
- Is er sprake van kwaliteitsbeoordeling? Zo ja, is er een redactie? Zijn artikelen 'ge-peer-reviewed'? Zeker bij *peer review* (zie stap 3 informatiebronnen: niveau) is er sprake van een grote mate van betrouwbaarheid omdat verschillende deskundigen/wetenschappers zo'n artikel al kritisch hebben beoordeeld

Inhoud

Juistheid

- Kloppen de feiten? Ga na of ze bevestigd worden in een andere bron. Let op: zie je steeds dezelfde letterlijke tekst terug, dan is de informatie geknipt en geplakt en is het onwaarschijnlijk dat de makers van de website de informatie gecontroleerd hebben
- Worden meningen onderbouwd met feiten?
- Komt de informatie uit een primaire bron of uit de tweede hand?

Objectiviteit

- Wat is het doel van de informatie? Is het doel informeren, opinievorming, propaganda etc.?
- Gaat het om (harde) feiten of meningen?
- Wordt het onderwerp van meerdere kanten belicht?

Kwaliteit informatiebron

- Ziet de informatiebron er professioneel uit?

Controleerbaarheid

- Is er sprake van bronvermelding? Wat is de kwaliteit van die bronnen? Is na te gaan of informatie juist en volledig is?

Boeken beoordelen op relevantie en betrouwbaarheid

Hoe bepaal je de waarde van een boek? Boeken op je boekenlijst zijn al beoordeeld door je opleiding. Waarschijnlijk is de auteur bekend en gewaardeerd en sluit dit boek perfect aan bij de lessen. Maar hoe beoordeel je nu zelf een boek? Zoals eerder genoemd let je op relevantie en betrouwbaarheid.

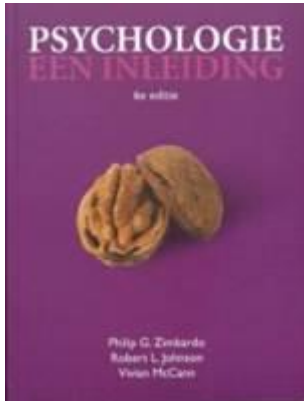
Relevantie

Aansluiting bij vraag en doel	<ul style="list-style-type: none">• Sluit de informatie aan bij de vragen die je hebt en/of bij de doelgroep waarvoor je schrijft?• Is een boek als informatiedrager geschikt voor je informatiebehoefte?• Geeft het boek een algemeen beeld weer?• Voldoet het niveau aan je eisen? Let hierbij ook op autoriteit.
Volledigheid	<ul style="list-style-type: none">• Geeft het boek een volledig beeld. Zijn er meer bronnen nodig?
Actualiteit	<ul style="list-style-type: none">• Is actuele informatie van belang voor jouw onderzoek?• Wat is het jaar van uitgave?• Is dit de meest recente druk?• Zou je kunnen verwachten dat er inmiddels recentere ontwikkelingen zijn?• Als er verwezen werd naar andere bronnen, hoe recent zijn deze?

Betrouwbaarheid

Autoriteit	<ul style="list-style-type: none">• Wie is de auteur en welke autoriteit heeft hij?• Wat is zijn achtergrond en heeft hij al vaker iets gepubliceerd?• Is er een redacteur?• Met welke bedoeling heeft de auteur het boek geschreven?
Juistheid	<ul style="list-style-type: none">• Kloppen de feiten in het boek?• Worden meningen onderbouwd met feiten?
Objectiviteit	<ul style="list-style-type: none">• Wordt de informatie objectief weergegeven?• Bevat het boek vooral feiten of meningen?• Wat is het doel van het boek? Informatief, opiniërend, amusement...
Kwaliteit boek	<ul style="list-style-type: none">• Ziet het boek er professioneel uit? Wie heeft het uitgegeven?
Controleerbaarheid	<ul style="list-style-type: none">• Zijn de feiten of gegevens controleerbaar?• Kloppen de bronvermeldingen? Wat zijn de bronnen?

Voorbeeld



Je schrijft een verslag waarin je de psychologische aspecten van het onderwerp moet toelichten. Je hebt het boek *Psychologie: een inleiding* van Zimbardo gevonden.

Relevantie

- Dit overzichtsboek legt begrippen en theorieën uit. Verschillende hoofdstukken en paragrafen sluiten goed aan bij je vragen. Ook het niveau sluit goed aan
- De informatie in het boek lijkt vrij volledig. Het is toch aan te raden meer boeken te raadplegen zodat je een completer beeld krijgt en in staat bent kwaliteit en bruikbaarheid te vergelijken
- Het is de meest recente druk, het boek beschrijft de huidige stand van zaken

Betrouwbaarheid

- De auteurs zijn bekende psychologen. Zij hebben meerdere boeken en artikelen op hun naam staan en deze worden ook door anderen geciteerd
- Het is een leerboek, vakliteratuur, uitgegeven door een bekende uitgever. Het doel is informeren
- Er is een uitgebreide literatuurlijst met daarin ook recente bronnen. In de tekst wordt verwezen naar deze lijst, controle van de tekst is dus mogelijk

Conclusie

Het is op alle punten een goed boek om te gebruiken.

Artikelen beoordelen op relevantie en betrouwbaarheid

Het beoordelen van een artikel lijkt erg op het beoordelen van een boek. Toch zijn er verschillen.

- Is actualiteit voor je onderzoek belangrijk, wees dan extra kritisch bij het beoordelen van tijdschriften. Tijdschriften zijn meestal gericht op het brengen van actuele informatie. Nieuwe informatie komt via (vak)tijdschriften snel beschikbaar. Ze verschijnen vaak wekelijks of maandelijks
- Bij de beoordeling van tijdschriften kan collegiale toetsing (peer review) een rol spelen. Een “peer reviewed” artikel is door meerdere vakspecialisten al beoordeeld op kwaliteit

Relevantie

Aansluiting bij vraag en doel	<ul style="list-style-type: none">• Geeft de informatie antwoord op de vragen die je hebt?• Sluit de informatie aan bij de vragen die je hebt en/of bij de doelgroep waarvoor je schrijft?• Geeft het artikel een algemeen beeld weer?• Sluit een artikel als informatie vorm aan op je informatiebehoefte?
Volledigheid	<ul style="list-style-type: none">• Geeft het artikel een volledig beeld. Zijn meer bronnen nodig?
Actualiteit	<ul style="list-style-type: none">• Hoe actueel moet de informatie zijn, gezien je onderzoek?• Wat is het jaar van uitgave?• Kun je verwachten dat er inmiddels recentere ontwikkelingen zijn?• Als er verwezen werd naar andere bronnen, hoe recent zijn deze?

Betrouwbaarheid

Autoriteit	<ul style="list-style-type: none">• Wie is de auteur en welke autoriteit heeft hij?• Wat is zijn achtergrond, heeft hij al vaker iets gepubliceerd?• Hoort de auteur bij een bepaalde (onderzoeks)instelling of organisatie?• Met welke bedoeling heeft de auteur het artikel geschreven?• Is "peer review" belangrijk bij jouw onderzoek? Is hier sprake van bij de totstandkoming van het artikel?
Juistheid	<ul style="list-style-type: none">• Kloppen de feiten in het artikel?• Worden meningen onderbouwd?
Objectiviteit	<ul style="list-style-type: none">• Wordt de informatie objectief weergegeven• Bevat het artikel vooral feiten of meningen?• Wat is het doel van het artikel? Informatief, opiniërend, amusement, commercie...
Kwaliteit tijdschrift	<ul style="list-style-type: none">• Hoe ziet het eruit, door wie is het uitgegeven?
Controleerbaarheid	<ul style="list-style-type: none">• Zijn de feiten of gegevens controleerbaar?• Kloppen de bronvermeldingen? Wat zijn de bronnen?

School is ook opvoeden

Werken is nepspelen

Martine Delfos

Voor kinderen is spelen van groot belang. Het genieten staat op de voorgrond en het leren via spel gaat vanzelfsprekend. Via het doen-alsof spel leren ze de regels van de maatschappij. De school kan het plezier van kinderen in leren behouden en hun potentieel beter benutten als ze bij deze aard aansluiten.

Met *Werken is nepspelen* begint een serie van vier artikelen onder de noemer *School is ook opvoeden*, over de mogelijkheden van de school in de opvoeding van kinderen. Daarbij staat de noodzaak van aansluiting bij het kind centraal. Het tweede artikel zal gaan over de eigen aard en aanleg van het kind, waarbij de verschillen tussen jongens en meisjes van doorslaggevend belang zijn. Meisjes doen het op alle vormen van onderwijs beter dan jongens, terwijl dit niet door onderscheid in intelligentie kan worden verklaard. Aansluiting bij de eigen aard van jongens en meisjes kan deze verschillen doen verdwijnen. De derde bijdrage beschrijft hoe in onze welvaartmaatschappij inmiddels ook de kinderen moeten presteren. We willen het uiterste uit onze kinderen halen. In plaats van onderontwikkeld zijn we misschien wel overontwikkeld. Het belang van dagdromen en uit het raam staren wordt hierdoor ernstig onderschat. De serie wordt besloten met een artikel over het belang van communicatie met kinderen. Zeker wanneer het gaat over gevoelige onderwerpen komt het er op aan hoe we met hen communiceren. Het gaat dan niet alleen over gesprekstechnieken, maar ook over de attitude die we hebben wanneer we met kinderen praten.

Twee zusjes zeggen tegen elkaar: 'Zullen we spelen dat we twee zusjes zijn?' Met dit voorbeeld geeft Vygotskij (1978) treffend weer dat twee zusjes *zijn* nog niet hetzelfde is als weten hoe je als twee zusjes tegen elkaar moet *doen*. In het spel kunnen de twee zusjes dat onderzoeken. Dit doen-alsof spel is van fundamenteel belang voor de ontwikkeling. Een van de eerste vormen van het doen-alsof spel is de moeder die het spuuglapje over het gezicht van de baby legt: Waar is Leon nou? Ze laat het doekje even liggen, trekt het weg en roept: Hoera, daar is Leon weer! Vervolgens legt ze het doekje op haar eigen hoofd en herhaalt het spel. Ze brengt dan het handje van Leon naar het doekje en trekt samen met hem het doekje van zijn hoofd. Bravo! roept ze enthousiast. Dit simpele spel is van grote betekenis, de moeder leert het kind hiermee vele dingen. Het is niet voor niets dat iedereen over de hele wereld dat spel bij herhaling speelt. Laten we eens van dichtbij bekijken wat er allemaal gebeurt. Een baby is hulpeloos en wil zijn of haar ouders dicht bij zich houden, voor de zekerheid, voor als er wat aan de hand is, zoals honger hebben of pijn voelen. Als de ouders uit de buurt zijn, huilt en schreeuwt de baby om hen weer bij zich te krijgen. Met het spel met het doekje leert de moeder aan Leon dat zij er toch kan zijn, al ziet hij haar niet. Ze leert hem ook dat ze bezorgd is als ze hem niet ziet en hem gaat

zoeken. En bovenal leert ze hem dat ze gelukkig is als ze hem weer ziet. De moeder creëert een probleem door het doekje op het hoofd te leggen, maar ze leert hem ook dat problemen opgelost kunnen worden. Een simpel spel, een rijke boodschap.

Het kind als intelligente informatieprocessor

Met dit eenvoudige voorbeeld wil ik duidelijk maken dat spelen vanaf het prilste begin al belangrijk is. Het is voor het kind een wezenlijke bron van informatie. Zouden baby's dat allemaal kunnen denken en voelen? Sta even stil (onthaast!), kijk naar hun ogen en het is zichtbaar dat ze binnen de kortste keren beseffen wat er gebeurt. We hebben vaak slecht in de gaten dat kinderen erg intelligent zijn. In feite zijn ze intelligenter dan volwassenen; ze missen vooral kennis en ervaring (Delfos, 2000). Hun intelligentie is meer sprankelend dan die van volwassenen. De kinderjaren bestaan uit het vergaren van een enorme hoeveelheid informatie. Het kind is een buitengewoon intelligente informatieprocessor. De plastische hersenen van jonge kinderen hebben oneindig meer mogelijkheden dan die van volwassenen. Enige bescheidenheid past ons daarom wel als volwassene tegenover het kind. Denk bijvoorbeeld hoe ze in korte tijd een taalsysteem weten te vormen uit de klanken die ze om zich heen horen. Ze zeggen 'ik loopte' als 'perfecte' vervoeging, zonder dat een volwassene hen dit geleerd heeft. Ze leren probleemloos twee, zelfs drie talen als ze die tegelijk aangeboden krijgen. Volwassenen komen zelden zover dat zij een nieuwe taal vloeiend leren spreken, tenzij ze over een 'talenknoebel' beschikken. Wanneer we een kind aan een computer bezig zien, realiseren we ons pas dat wij als volwassenen houterige, bange, langzame wezens zijn, die met de grootste moeite een apparaat en een nieuwe (computer)taal leren beheersen. Zelfs het

Je schrijft een verslag over leren en spelen. Je hebt het artikel *School is ook opvoeden: werken is nepspelen* van Martine Delfos gevonden in het tijdschrift *De wereld van het jonge kind* uit januari 2004 (blz. 130-133).

Relevantie

- Het artikel sluit goed aan bij je vraag, het geeft een interessante kijk op het onderwerp
- Voor een vollediger beeld van je onderwerp en andere invalshoeken ga je nog op zoek naar aanvullende informatie
- Het artikel komt 2004 en is dus niet heel recent

Betrouwbaarheid

- De auteur is een bekende onderzoekster en is een kernauteur. Zij heeft meerdere boeken en artikelen geschreven en deze worden ook veel geciteerd
- Het doel van de auteur is te informeren over de mogelijkheden van de school in de opvoeding en de rol die spel daarin heeft
- Het artikel geeft niet alleen objectieve informatie maar geeft ook een mening weer die goed wordt onderbouwd. In je verslag wil je deze kijk op het onderwerp graag opnemen
- Een vaktijdschrift voldoet prima aan jouw doel. Collegiale toetsing (peer review) is niet van belang
- Er is een literatuurlijst, die verwijst echter naar nog oudere literatuur

Conclusie

Het is een goed artikel en geschreven door een expert. Toch zou het beter zijn als je aanvullend nog recentere artikelen of boeken gebruikt voor je verslag.

Websites beoordelen op relevantie en betrouwbaarheid

Iedereen kan op internet publiceren. Dat betekent dat er veel betrouwbare maar ook veel onbetrouwbare informatie te vinden is. Er is vaak geen kwaliteitscontrole door een redactie of vakgenoten. Gebruik bijvoorbeeld de online checklist van de webdetective voor het beoordelen van websites:

<http://www.webdetective.nl/index.php/checklist>. Deze checklist is een hulpmiddel bij het bepalen of een website betrouwbaar is.

Relevantie

Aansluiting bij vraag en doel	<ul style="list-style-type: none">• Geeft de informatie antwoord op de vragen die je hebt?• Sluit de informatie aan bij de vragen die je hebt en/of bij de doelgroep waarvoor je schrijft?• Geeft de informatie op de website een algemeen beeld weer?• Is een website of artikel op die site als bron geschikt voor jouw onderzoek?
Volledigheid	<ul style="list-style-type: none">• Geeft de gevonden informatie een volledig beeld. Zijn meer bronnen nodig?
Actualiteit	<ul style="list-style-type: none">• Hoe actueel moet de informatie zijn, gezien je onderzoek?• Wanneer is de tekst online geplaatst?• Wanneer is de site voor het laatst bijgewerkt?• Zou je kunnen verwachten dat er inmiddels recentere ontwikkelingen zijn?• Indien er verwezen werd naar andere bronnen, hoe recent zijn deze?

Betrouwbaarheid

Autoriteit	<ul style="list-style-type: none">• Is het duidelijk wie de informatie heeft geschreven? Welke autoriteit heeft hij?• Wat is zijn achtergrond en heeft hij al vaker iets gepubliceerd?• Is de website gemaakt door een persoon of in opdracht van een organisatie of bedrijf?• Staan er contactgegevens? Wordt er iets gezegd over doel en totstandkoming van de website?
Juistheid	<ul style="list-style-type: none">• Kloppen de feiten?• Worden meningen onderbouwd met feiten en/of verwijzingen?
Objectiviteit	<ul style="list-style-type: none">• Wordt de informatie objectief weergegeven?• Bevat de informatie vooral feiten of meningen?• Wat is het doel van het artikel? Informatief, opiniërend, amusement, commercie... Welke belangen hebben de auteurs? Als je dit wilt controleren, zoek dan op de website naar onderdelen zoals <i>Over deze site</i>, <i>Disclaimer</i> of <i>Colofon</i>. Ook uit het webadres kun je informatie halen: .org = non-profit organisatie .gov = government (overheid) .edu of .ac.uk = education (onderwijs, vaak een universiteit) .com = company (bedrijven, commercieel) .info = voor bedrijven (non-profit of commercieel) members.chello.nl/ ; geocities.com/users/ (persoonlijk)
Kwaliteit website	<ul style="list-style-type: none">• Ziet de website er professioneel uit, werken de hyperlinks, zitten er veel fouten in?
Controleerbaarheid	<ul style="list-style-type: none">• Zijn de feiten of gegevens controleerbaar?• Zijn er professionele organisaties / websites die verwijzen naar deze site? Veel zoekmachines hebben de mogelijkheid dit op te zoeken.• Kloppen de bronvermeldingen? Wat zijn de bronnen?

Voorbeeld

The screenshot shows the website www.kopzorgen.nl. The header includes the site name and navigation links: [nieuws](#), [forum](#), [info](#), [actie](#), and [links](#). The main content area is divided into several sections:

- De hoofdpijforums:** A section with a profile picture and text: "Heb je een vraag of juist een antwoord? Deel 'm in één van de onderstaande webforums." Below this is a "Forumoverzicht" with links to various forum categories.
- ARTIKELN OVER HOOFDPIJN:** A list of article titles, such as "Operatie aan het hart vermindert hoofdpijn" and "Zware hoofdpijnaanval te voorkomen".
- Spanningshoofdpijn:** A featured article with a small image of a person, titled "Mensen die voor hun 13e aan nek- of rugletsel leden, lopen meer risico op ontwikkeling van spanningshoofdpijn. (engels) >>".
- GOED DAT JE ER BENT!** A section with a text introduction and a link to "Actie".
- Onderzoek:** A section with a text introduction and a link to "Onderzoek".
- Medische hulp:** A section with a text introduction and a link to "Medische hulp".
- Kindertekeningen bij diagnose:** A section with a small image of a child and text: "Tekeningen van kinderen met hoofdpijn vertellen meer dan woorden (engels). >>".
- Beroemd en migraine:** A section with a small image of a woman and text: "Migraine komt best vaak voor - zo'n 10 procent van de mensen lijdt eraan - dus ook beroemde mensen... >>".

Je schrijft een artikel over hoofdpijn. Via Google heb je deze website gevonden: www.kopzorgen.nl

Relevantie

- De site bevat diverse (oudere) artikelen die weliswaar over hoofdpijn gaan, maar het is een onsamenvattende brij aan onvolledige informatie
- Actualiteit: Er wordt verwezen naar vrij oude artikelen. Het lijkt erop dat er de informatie niet up-to-date meer is. Op de site staat *laatste update 03 februari 2006*

Betrouwbaarheid

- De auteur wil via deze persoonlijke website informatie delen en via het forum ervaringen uitwisselen
- Het colofon ontbreekt. Het is niet duidelijk wie achter de website zit, maar de auteur meldt dat hij/zij zelf jarenlang last had van hoofdpijn
- De inhoud van de website lijkt wat gekleurd. Veel artikelen gaan over alternatieve behandelmethoden
- Bij artikelen wordt wel de bron vermeld. Verder ziet de website er amateuristisch uit

Conclusie

Het is een slecht onderhouden website met waarschijnlijk onvolledige informatie. Het is niet duidelijk wie deze site beheert, ook zijn achtergrond en deskundigheid niet bekend. Op het eerste gezicht lijkt de inhoud niet erg objectief. Ook de lay-out van de pagina ziet er amateuristisch uit. Het is daarom niet erg betrouwbaar. Je kunt beter een andere bron zoeken.